

ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCACYCH NR 8 W KRAKOWIE

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

WERSJA DLA MAŁOLETNICH

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	2
II. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem – zachowania niedozwolone wobec małoletnich.....	4
III. Zasady bezpiecznych relacji uczeń-uczeń. Zachowania niedozwolone małoletnich.....	5
IV. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet	6
V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych Uczniów.....	7
VI. Ścieżki postępowania małoletniego w przypadku doznawania przez niego krzywdy - procedury interwencyjne w szkole	7
VII. Ważne telefony i adresy.....	12

I. Wprowadzenie

Dokument ten reguluje procedury ochrony Uczniów przed krzywdzeniem, rozpoznawanie i reagowanie na niepokojące sytuacje w określony procedurami sposób postępowania.

Wewnętrzne procedury regulujące ochronę Ucznia przed przemocą są zgodne z obowiązującymi w jednostce dokumentami: Statutem XVIII Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie im. Profesora Akademii Krakowskiej Św. Jana Kantego oraz Statutem Szkoły Podstawowej nr 153 w Krakowie im. ks. prof. Józefa Tischnera w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 8 w Krakowie, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych oraz obowiązującymi przepisami prawa:

- ❖ Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- ❖ Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991.120.526 ze zm.);
- ❖ Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.);
- ❖ Ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.);
- ❖ Ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
- ❖ Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta";
- ❖ Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) z mocą obowiązywania od 15 lutego 2024 r.

Ileokroć w niniejszych procedurach jest mowa o:

- ❖ **Krzywdzeniu Małoletniego** - należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny Dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie Małoletnich to też beczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej beczynności, który ogranicza równe prawa Dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia Małoletniego:
 - **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie, karanie ciszą/milczeniem, izolacja, itd.;
 - **przemoc fizyczna** - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klapsy, stosowanie nadmiernej siły przy przytrzymywaniu Ucznia, itd.;
 - **przemoc seksualna** - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, przekraczanie granic fizyczności Ucznia, dotyk bez zgody, itd.;
 - **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny, itd.;
 - **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z Uczniem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji,

brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób Małoletni spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby;

- **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie Małoletniego od drugiego Rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących Ucznia, wymazywanie drugiego Rodzica z życia Ucznia, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie Małoletniemu swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
- **cyberprzemoc** - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli;
- ❖ **przemocy domowej** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
 - naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
 - powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
 - ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych, lub możliwości podjęcia pracy, lub uzyskania samodzielności finansowej;
 - istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- ❖ **Pracownikowi szkoły** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy pracę, mianowania powołania lub umowy cywilno-prawnej. Osoby pracujące w szkole dzielą się na pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych;
- ❖ **Uczniu** – należy przez to rozumieć osobę przyjętą do szkoły w toku postępowania rekrutacyjnego, po dopełnieniu wszelkich niezbędnych formalności przez rodziców i ucząca się w XVIII Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie im. Prof. Akademii Krakowskiej Św. Jana Kantego oraz Statutem Szkoły Podstawowej nr 153 w Krakowie im. ks. prof. Józefa Tischnera w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 8 w Krakowie;
- ❖ **Zespół interwencyjny** to powołany przez Dyrektora w przypadku podejrzenia stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej o dużym nasileniu oraz podejrzenia wykorzystania seksualnego.

II. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem – zachowania niedozwolone wobec małoletnich

Zachowania niedozwolone w komunikacji z małoletnimi:

- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno poniżać, zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać Ucznia;
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących Ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych Uczniów. Obejmuje to wizerunek Ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej;
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno zachowywać się w obecności Uczniów w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec Ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno używać języka agresywnego, ironicznego lub poniżającego w szczególności w sytuacjach niepowodzeń edukacyjnych;
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno naśmiewać się z Ucznia i zachęcać do tego innych;
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno faworyzować Ucznia w klasie, tak że niektórzy Uczniowie czują się wykluczeni;
- ❖ Pracownik szkoły zobowiązany jest szanować prawa Ucznia do wyrażania swojej odrębności w każdej sferze. Dotyczy to zarówno wyznania, jak i orientacji seksualnej, poglądów oraz wyglądu Ucznia;
- ❖ Pracownik szkoły zobowiązany jest szanować prawa Ucznia do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić Ucznia, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe;

Przemoc fizyczna

Każde przemocowe działanie wobec ucznia jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z uczniem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby ucznia w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego ucznia może być nieodpowiednie wobec innego.

Zachowania niedozwolone w kontaktach z małoletnimi:

- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej ucznia;
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno dotykać ucznia w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny;
- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z uczniami czy brutalne zabawy fizyczne;
- ❖ Podczas kilkudniowych wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie pracownika z uczniem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy

Co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

- ❖ Pracownikowi szkoły nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy;
- ❖ Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).

III. Zasady bezpiecznych relacji uczeń-uczeń. Zachowania niedozwolone małoletnich

Zachowanie POŻĄDANE:

- ❖ **Szanuj innych:** Każda osoba zasługuje na szacunek, niezależnie od różnic w wyglądzie, pochodzeniu czy zainteresowaniach. Promuj akceptację różnorodności;
- ❖ **Rozmawiaj z szacunkiem:** Zachęcaj małoletnich do komunikacji z szacunkiem i uprzednio słuchania innych przed wypowiedzeniem swojego zdania. Ucz je, że słowa mogą mieć wpływ na uczucia innych;
- ❖ **Rozwiązywanie konfliktów:** Pomóż uczniom rozumieć, że konflikty są naturalną częścią życia i można je rozwiązać bez używania przemocy. Nauka konstruktywnego rozwiązywania konfliktów jest kluczowa;
- ❖ **Współpraca:** Wspieraj zachęcanie do współpracy z innymi uczniami. Wspólne projekty i zabawy uczą współpracy, empatii i budowania relacji;
- ❖ **Przyjaźń i wsparcie:** Pomagaj uczniom w budowaniu przyjaźni i rozumieniu, że mogą na siebie liczyć. Wspieraj ich, aby byli wsparciem dla swoich przyjaciół w trudnych chwilach;
- ❖ **Nie toleruj znęcania się:** Naucz małoletniego, że znęcanie się nad innymi jest niedopuszczalne i może mieć poważne konsekwencje. Zachęcaj do zgłaszania przypadków znęcania się w Szkole;
- ❖ **Ogranicz wpływ negatywnych treści:** Monitoruj, co uczeń widzi i słyszy w mediach społecznościowych i innych mediach. Pomóż mu zrozumieć, że nie wszystko, co widzi, jest realne ani wartościowe;
- ❖ **Wspieraj zdrowe granice:** Naucz małoletnich, jak ustalać zdrowe granice w relacjach, mówiąc "nie" w odpowiednich sytuacjach i szanując prywatność innych;
- ❖ **Wspieraj pomoc dla ofiar:** Naucz ucznia, że jeśli zobaczy lub usłyszy o przemocy, znęcaniu się lub dyskryminacji wobec innych małoletnich, powinno to zgłosić odpowiedniej osobie dorosłej w Szkole;
- ❖ **Buduj zaufanie:** Twórz otoczenie, w którym uczniowie czują się bezpieczne, by dzielić się swoimi uczuciami i obawami. Bądź dostępny, by słuchać i wspierać ucznia.

Zachowania NEGATYWNE

- ❖ Nie wolno Ci krzyczeć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy;
- ❖ Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani tzw. hejtu;

- ❖ Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi, ani używać jakiejkolwiek przemocy fizycznej;
- ❖ Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody;
- ❖ Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek;
- ❖ Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody;
- ❖ Nie wolno Ci zabierać, ukrywać rzeczy innych osób;
- ❖ Nie wolno Ci spożywać **alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji**, ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.

Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub uczniów, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub pedagoga/psychologa.

IV. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

Urządzenia elektroniczne należy używać zgodnie z zasadami określonymi w Statucie XVIII Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie im. Prof. Akademii Krakowskiej Św. Jana Kantego oraz Statucie Szkoły Podstawowej nr 153 w Krakowie im. ks. prof. Józefa Tischnera w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 8 w Krakowie, a ponadto należy pamiętać, że:

- ❖ **Należy szanować prywatność innych** – nieodpuszczalne jest nagrywanie, fotografowanie czy udostępnianie informacji bez zgody innych osób;
- ❖ Użytkownicy są odpowiedzialni za swoje działania online. Należy unikać publikowania, udostępniania lub rozpowszechniania nieodpowiednich treści;
- ❖ Należy przestrzegać zasad bezpieczeństwa online. Nie należy udostępniać prywatnych danych, hasła oraz innych informacji;
- ❖ Zakazuje się dostępu, publikowania i rozpowszechniania treści pornograficznych, nielegalnych, obraźliwych, dyskryminujących lub w inny sposób naruszających zasady etyki i prawa;
- ❖ Zakazuje się wszelkich form cyberprzemocy, takich jak zastraszanie, szkalowanie czy atakowanie innych uczniów online.

Zadania pracownika Szkoły w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze w sali informatycznej:

- ❖ W przypadku zauważenia, że Uczeń wyszukuje, przegląda niebezpieczne treści nauczyciel, który sprawuje opiekę nad Uczniem, zawiadamia pedagoga/psychologa, o zaistniałej sytuacji;
- ❖ Jeżeli, wyznaczony pracownik Szkoły podczas dokonywanych przeglądów komputerów użytkowanych przez Uczniów, trafi na niebezpieczne treści, zobowiązany jest ustalić, kto w tym czasie korzystał z komputera w czasie ich wyszukiwania lub trafienia na niebezpieczne treści. Informację o Uczniu, który korzystał z komputera w czasie wyszukiwania lub trafienia na niebezpieczne treści, wyznaczony pracownik przekazuje pedagogowi/psychologowi szkolnemu;

- ❖ Pedagog/Psycholog przeprowadza z Uczniem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie. Pedagog/psycholog przeprowadza również rozmowę z Rodzicami Uczniów;
- ❖ Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy pedagog/psycholog uzyska informacje, że Uczeń jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w niniejszych procedurach.

V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych Uczniów

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 8 w Krakowie zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych Uczniów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Szkoła, uznając prawo Ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku Ucznia.

- ❖ Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki Uczniów i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku małoletnich – przez ich rodziców;
- ❖ Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki Uczniów nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych małoletnich wyrażą na to zgodę;
- ❖ Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku Ucznia.

VI. Ścieżki postępowania małoletniego w przypadku doznawania przez niego krzywdy - procedury interwencyjne w szkole

PROCEDURA INTERWENCYJNA – ZNĘCANIE SIĘ, PRZEMOC FIZYCZNA, SŁOWNNA, PSYCHICZNA STOSOWANA WOBEC MAŁOLETNIEGO

- ❖ Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym nauczyciela. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka;
- ❖ Nauczyciel (wychowawca), do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym;
- ❖ Szkoła, zgodnie ze swoim statutem, bezzwłocznie podejmie działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany, jest przerwanie tego zachowania;
- ❖ Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy / sprawców przemocy wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze statutem szkoły, działania;
- ❖ Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się określone konsekwencje przewidziane w statucie szkoły;
- ❖ Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z pedagogiem/psychologiem szkolnym (lub innym nauczycielem, któremu ufasz);

- ❖ Pedagog/Psycholog szkolny może Ci udzielić pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać Ci może systematycznie, dopóki będzie Ci ona potrzebna;
- ❖ Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę oraz swoich rodziców. Wspólnie z wychowawcą i rodzicami możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy;
- ❖ W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora;
- ❖ W przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad Tobą oraz nieskutecznej reakcji szkoły na działania sprawcy rodzice mogą zgłosić ten fakt do kuratorium oświaty, które podejmie działanie wyjaśniające.

PROCEDURA INTERWENCYJNA – CELOWE NISZCZENIE LUB KRADZIEŻ RZECZY MAŁOLETNIEGO

- ❖ Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy, lub innemu nauczycielowi - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia;
- ❖ Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom;
- ❖ O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pedagogowi/psychologowi szkolnemu, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy;
- ❖ Wychowawca informuje rodziców, pedagoga/psychologa oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu. Przekazuje tę informację również Twoim rodzicom;
- ❖ Wychowawca przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani;
- ❖ Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży Twojej rzeczy został ustalony, lub wskazany, szkołą informuje o tym jego rodziców; wychowawca i pedagog/psycholog szkolny zgodnie ze statutem szkoły podejmują działania wyjaśniające zaistniałą sytuację oraz informują o nich i ich wyniku rodziców sprawcy;
- ❖ Szkoła zgodnie ze swoim statutem stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę a do oddania Ci skradzionej rzeczy lub w uzgodnieniu z jego rodzicami - do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy;
- ❖ Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, szkoła poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należącej do Ciebie rzeczy oraz przekaże rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

PROCEDURA INTERWENCYJNA – PRZEMOC DOMOWA STOSOWANA WOBEC MAŁOLETNIEGO

- ❖ Możesz ujawnić wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji. Może wystąpić również przypadek, że nauczyciel, obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami, w celu zweryfikowania podejrzeń;
- ❖ Po uzyskaniu informacji od Ciebie wychowawca podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z pedagogiem/psychologiem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś – ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa. Pamiętaj, że możesz opowiadać o tym, co się

wydarzyło, swobodnie - opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Wychowawca i Pedagog/Psycholog dadzą Ci czas na wypowiedzenie się i nie będą Cię korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania;

- ❖ W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie lub potwierdzenia się podejrzeń, że jesteś krzywdzony, wychowawca zgłasza problem pedagogowi/psychologowi szkolnemu i pielęgniarce (w przypadku zagrożenia Twego zdrowia lub życia). Pedagog/psycholog, po dokładnym rozpoznaniu sprawy, dokonuje oceny zdarzeń i zawiadamia o nich dyrektora szkoły;
- ❖ Porozmawiaj też o swojej sytuacji, o tym, co czujesz i przeżywasz z pedagogiem/psychologiem. Udzieli Ci on wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji oraz uwzględniając Twoje potrzeby, wspólnie z rodzicami zaplanują działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem;
- ❖ Wspólnie z Twoimi rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) pedagog/psycholog szkolny wraz z wychowawcą planują konkretne działania zapewniające Ci ochronę;
- ❖ Szkoła zapewni Ci opiekę i pomoc psychologiczną. Może także skierować Cię na terapię psychologiczną, gdy będziesz potrzebować długotrwałego i profesjonalnego wsparcia psychicznego;
- ❖ Gdyby zaplanowane przez szkołę działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy, której potrzebujesz, pedagog/psycholog szkolny nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym;
- ❖ W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, pedagog/psycholog powiadamia specjalistę ds. nieletnich oraz sąd rodzinny;
- ❖ W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu pedagog/psycholog powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.

Pamiętaj!

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. Szkoła ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję. Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich określa procedura „Niebieskie Karty” – polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się wg ustalonych zasad prawnych. Do wszczęcia procedury „Niebieskie karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.

PROCEDURA INTERWENCYJNA – NIERÓWNE TRAKTOWANIE – DYSKRYMINACJA MAŁOLETNIEGO

- ❖ Porozmawiaj z nauczycielem, któremu ufasz lub wychowawcą - opowiedz szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyłeś. To trudna dla Ciebie sytuacja, więc nie obawiaj się poprosić nauczyciela o pomoc i interwencję w tej sprawie;
- ❖ Poinformuj także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstaw im wszystkie okoliczności zdarzenia;
- ❖ Zasięgnij porady pedagoga/psychologa szkolnego – opowiedz mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog/Psycholog szkolny zgodnie z Twoimi potrzebami udzieli Ci pomocy pedagogiczno-psychologicznej;
- ❖ Twoi rodzice i Ty możecie zwrócić się pomoc także do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka/ praw człowieka;

- ❖ W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony szkoły Twoi rodzice mogą zgłosić sprawę do właściwego kuratorium oświaty i następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka;
- ❖ Wychowawca i pedagog/psycholog szkolny podejmują działania wyjaśniające okoliczności zdarzenia, zmierzające do określenia jego znaczenia dla Ciebie oraz ustalenia sprawcy/sprawców. Informują o zdarzeniu Dyrektora szkoły;
- ❖ Po ustaleniu sprawców poinformują o tym ich rodziców;
- ❖ Szkoła po wysłuchaniu sprawcy, uwzględniając wagę czynu oraz motywację sprawcy do popełnienia takiego czynu, zastosuje określone w statucie środki dyscyplinujące sprawcę. Poinformuje o nich rodziców sprawcy.

PROCEDURA INTERWENCYJNA – CYBERPRZEMOC, NAWIĄZYWANIE PRZEZ MAŁOLETNIEGO NIEBEZPIECZNYCH KONTAKTÓW W INTERNECIE

- ❖ Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie;
- ❖ Zgłoś ten fakt wychowawcy, który informuje o fakcie Pedagoga/Psychologa szkolnego i Dyrektora;
- ❖ Nauczyciel wysłucha Cię, przeanalizuje dowody, które dostarczysz. Jeśli będziesz mieć kłopot z zabezpieczeniem dowodów w sieci, nauczyciel poprosi o pomoc specjalistę;
- ❖ Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci;
- ❖ Wychowawca wspólnie z Tobą oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem;
- ❖ Po dokonaniu analizy dowodów i ustaleniu okoliczności cyberprzemocy wychowawca podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy cyberprzemocy. Wobec sprawcy cyberprzemocy będą zastosowane określone w statucie szkoły środki dyscyplinujące;
- ❖ Wychowawca może też o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować Twoich rodziców lub nawet policję – decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i dyrektorem szkoły;
- ❖ Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzystata wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy dziecka – sprawcy cyberprzemocy);
- ❖ Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z pedagogiem/psychologiem szkolnym (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

PROCEDURA INTERWENCYJNA – NARUSZENIE PRYWATNOŚCI DOTYCZĄCE NIEODPOWIEDNIEGO BĄDŹ NIEZGODNEGO Z PRAWEM WYKORZYSTANIA W SIECI DANYCH OSOBOWYCH LUB WIZERUNKU MAŁOLETNIEGO

- ❖ Gdy sprawcą jest uczeń – kolega ofiary ze szkoły czy klasy, skontaktuj się z wychowawcą. Przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw;
- ❖ Poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców;
- ❖ W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą pracownika szkoły, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej (może

- Ci go wskazać wychowawca) materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (email, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms);
- ❖ Przekaż dowody rodzicom i wychowawcy;
 - ❖ Dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci – powinni być przy tym Twoi rodzice;
 - ❖ Szkoła podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy naruszenia Twoich praw do ochrony wizerunku i danych osobowych. Jeśli sprawcą okaże się uczeń szkoły, którego działaniu nie przyświecał świadomy zamiar wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej (był to np. niestosowny żart, niewłaściwe zachowanie wobec Ciebie), szkoła podejmie zgodnie z jej statutem działania wychowawcze i dyscyplinujące sprawcę;
 - ❖ Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do pedagoga/psychologa szkolnego o wsparcie, którego potrzebujesz. Zaplanuj on wraz z Tobą i Twoimi rodzicami rodzaj pomocy dla Ciebie i wdrożaj działania chroniące Cię przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczasz;
 - ❖ Szkoła zapewni Ci opiekę pedagogiczno-psychologiczną. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych na Twoją rzecz i w razie potrzeby, którą zgłosisz wraz ze swoimi rodzicami, może skierować Cię za zgodą rodziców do placówki specjalistycznej;
 - ❖ Powiadomi Cię i Twoich rodziców o swoich działaniach w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym);
 - ❖ Zadba o to, aby informacje narażające Cię na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

PROCEDURA INTERWENCJI - W SYTUACJI KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO W SZKOLE PRZEZ PRACOWNIKA JEDNOSTKI

- ❖ Osoba podejrzewająca krzywdzenie Ucznia przez pracownika w Szkole zgłasza problem Dyrektorowi Szkoły;
- ❖ Dyrektor Szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem Szkoły podejrzanym o krzywdzenie, Uczniem (w obecności Pedagoga /Psychologa szkolnego), jego Rodzicami;
- ❖ Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z Uczniem do czasu wyjaśnienia zdarzenia;
- ❖ Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania;
- ❖ W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra Ucznia, Dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu;
- ❖ Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna. W treści takiego zawiadomienia warto szczegółowo opisać zdarzenie, na podstawie którego Dyrektor wysnuł podejrzenie popełnienia przez nauczyciela przewinienia dyscyplinarnego.

VII. Ważne telefony i adresy

- ❖ **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**, ul. Józefińska 14, 30-529 Kraków, tel. 12 616 54 27.
Główny adres e-mail: do@mops.krakow.pl;
- ❖ **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę** – Telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży – tel. 116 111 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej Dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15);
- ❖ **Numer SOS - Linia Pomocy Pokrzywdzonym** – 222-309-900; - pomoc w znalezieniu bezpiecznego schronienia i wsparcia prawnego oraz pomoc w zakresie pokrycia kosztów opieki nad dzieckiem w żłobku, klubie, przedszkolu lub w szkole, edukacji, podręczników lub korepetycji;
- ❖ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** – tel. (+48) 22 824-25-01 oraz e-mail: sekretariat@niebieskalinia.pl;
- ❖ **Fundacja Feminoteka** - Telefon przeciwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych) – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19);
- ❖ **Centrum Praw Kobiet** – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3);
- ❖ **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu);
- ❖ **Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc”** – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu).